

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA W SIECI

Nie ufaj osobom poznanym w Sieci.

Nigdy nie można w 100% zaufać komuś poznanemu w Sieci. Wiele osób udaje kogoś, kim naprawdę nie jest po to, żeby zrobić nam krzywdę. Nie spotykaj się z nikim zbyt pochopnie w prawdziwym świecie. Jeżeli planujesz spotkanie, zawsze poinformuj o tym rodziców.

Nie podawaj swoich danych.

W Internecie posługuj się tylko nickiem (pseudonimem) i nigdy nie podawaj swoich danych osobowych, takich jak imię lub nazwisko, numer telefonu, adres, czy numer szkoły. Pamiętaj, że możesz rozmawiać z osobą, który wykorzysta przeciwko Tobie informacje, które mu podasz!

Mów, jeśli coś jest nie tak.

W sytuacji kiedy ktoś lub coś Cię w Internecie zaniepokoi lub wystraszy koniecznie opowiedz o tym rodzicom lub innej zaufanej osobie dorosłej. Jeżeli masz do czynienia z osobą niewiarygodną, razem łatwiej będzie go Wam pokonać.

Zabezpiecz swój komputer.

Jeżeli Twój komputer jest podłączony do Internetu, musisz mieć zainstalowany odpowiedni program antywirusowy. Powinieneś również zaopatrzyć się w firewall. Bez tych narzędzi jesteś łatwym celem dla wszelkiego rodzaju ataków.

STOSUJ SIĘ DO REGUL, ABY ZWIĘKSZYĆ WŁASNE BEZPIECZEŃSTWO W INTERNECIE

„INTERNET”

INFORMACJE – nie udzielaj!

NIEZNAJOMI – nie ufaj!

TY – odpowiadaj za siebie!

ETYKIETA – przestrzegaj!

RODZICE – ufaj!

NIEUCZCIWOŚĆ – wystrzegaj się!

EDUKACJA – ucz się i ucz rodziców!

TABELA – używaj!

• Informacje – nie udzielaj!

W Internecie często wymagane jest podawanie danych osobowych: przy formularzach na stronach www, zakupach przez Internet, często również internetowy znajomy pyta o miejsce zamieszkania. Dzieciom trudno jest ocenić, czy w danej sytuacji muszą lub powinny podawać swoje dane i nie zdają sobie zwykle sprawy, że mogą one zostać wykorzystane w niewłaściwy sposób lub w złym celu. Chodzi tu zarówno o budowanie baz danych – gdzie jednostkowe informacje stają się cennym towarem, ale też o czyhających w Sieci pedofilów lub innych przestępców. Dzieci powinny unikać zwłaszcza podawania danych, które mogą pozwolić na odnalezienie ich w prawdziwym świecie, takich jak imię i nazwisko, adres, wiek, nazwa i numer szkoły, do której chodzą, czy też numer telefonu. Powinny wiedzieć, że komuś, kto nie ma złych zamiarów, wystarczą informacje dotyczące tego, kim są w Internecie.

• **Nieznajomi – nie ufaj!**

Internet to „miejsce” tworzone przez ludzi, a jego istotą są kontakty między użytkownikami. Korzystając z niego, można poznać rówieśników, którzy mają takie same zainteresowania i wiele innych ciekawych osób. Ta właściwość Sieci jest jej ogromną zaletą, bo dzięki niej możemy zawierać cenne znajomości z ludźmi, których w przeciwnym razie być może nigdy byśmy nie spotkali. Należy jednak pamiętać o tym, że tak naprawdę wcale nie znamy osób spotkanych w Sieci, a to, co piszą o sobie, nie musi być prawdą. Nawet, jeśli znajomość trwa już dość długo, nigdy nie można mieć pewności, że internetowy znajomy jest osobą, za którą się podaje. Jest to szczególnie ważne w przypadku dzieci. Brak doświadczenia życiowego w połączeniu z dużą ufnością sprawiają, że dzieci chętnie zawierają w Internecie znajomości, które często przekraczają granice wirtualnego świata. Zwykle są to bezpieczne spotkania z rówieśnikami, ale dzieci powinny przestrzegać kilku zasad, które mogą uchronić je przed zagrożeniami. Na pewno, jeżeli ma dojść do takiego spotkania, powinni wiedzieć o nim opiekunowie, żeby móc zapewnić dziecku bezpieczeństwo. Ponadto dziecko powinno:

- umówić się w miejscu publicznym, tak, aby w razie potrzeby mogło poprosić kogoś o pomoc;
- pójść na takie spotkanie w towarzystwie, najlepiej zaufanej osoby dorosłej, zwłaszcza jeśli spotyka się z internetowym znajomym po raz pierwszy. Musi mieć świadomość, że to żaden wstyd (przecież chodzi o jego bezpieczeństwo), a znajomy z Sieci – jeśli nie ma złych zamiarów – na pewno to zrozumie. Jeżeli tak się składa, że żadna osoba dorosła nie może towarzyszyć dziecku, powinno poprosić o to kolegę lub koleżankę;
- jeśli rodzice nie idą z dzieckiem na spotkanie (ale na przykład pozwolili mu pójść w towarzystwie starszego rodzeństwa albo w grupie przyjaciół), to powinni znać czas i miejsce spotkania oraz wiedzieć, z kim dokładnie ma się spotkać i o której godzinie wróci.

• **TY – odpowiadaj za siebie!**

Nie powinno się zapominać, że anonimowość w Internecie jest pozorna – Dzieci nie zdają sobie z tego zwykle sprawy, w związku z czym zachowują się często niezgodnie z podstawowymi normami. W razie potrzeby można z łatwością ustalić, kto dopuścił się danego przewinienia w Sieci. Zanim więc zdecydują się zrobić coś takiego, powinny przemyśleć to i zastanowić się, czy warto narażać się na nieprzyjemności. Dzieci nie powinny też zapominać o tym, że Internet ma tę przewagę nad światem rzeczywistym, że w każdej chwili można się wylogować. Młodzi ludzie powinni korzystać z tej możliwości zwłaszcza wtedy, kiedy przydarzy się im coś, co ich zdenerwuje lub sprawi, że poczują się zakłopotani, albo kiedy po prostu nie będą mieli ochoty na dalszą rozmowę.

• **Etykieta – przestrzegaj!**

Etykieta to zbiór zasad zachowania, które obowiązują w danym miejscu lub środowisku. Również w Internecie ustalono, co można robić, a czego należy unikać, jakie zachowania są w porządku, a jakie uznaje się za nietaktowne, złe czy niewłaściwe. Jest to tak zwana Netykieta,

czyli zasady wypracowane przez użytkowników Internetu, których powinni przestrzegać wszyscy internauci, żeby korzystanie z Sieci było przyjemne dla każdego. Zasady Netykiety znajdują się w wielu miejscach w Sieci.

Oprócz tych ogólnych zasad w poszczególnych miejscach w Sieci – np. na forum, w grupie dyskusyjnej albo na konkretnym czacie obowiązują szczegółowe wskazówki dotyczące tego, jak należy postępować. Zwykle łatwo je znaleźć i warto się z nimi jak najszybciej zapoznać, żeby nie łamać panujących w danym miejscu zasad. Na ogół są one ujęte w tzw. FAQ (Frequently Asked Questions – Najczęściej Zadawane Pytania). Niedostosowanie się grozi, w najlepszym przypadku, trudnościami w znalezieniu odpowiedzi, a jeśli łamiemy normy zachowania w rażący sposób, możemy otrzymać bana (ang. ban – wyjęcie spod prawa, zakaz), co oznacza okresowe lub stałe pozbawienie możliwości korzystania z danego miejsca w Internecie.

• **Rodzice – ufaj!**

Rodzice lub opiekunowie są jedynymi osobami, którym dziecko może zawsze zaufać. Dziecko powinno mieć świadomość, że rodzicom zawsze zależy na jego bezpieczeństwie. Jeżeli w Sieci przytrafi mu się coś, co sprawi, że poczuje się zakłopotane, urażone albo w jakikolwiek sposób skrzywdzone, powinno powiedzieć o tym właśnie rodzicom. Oni będą wiedzieli, co zrobić. Korzystanie z doświadczenia rodziców za każdym razem, kiedy ma się wątpliwości, jak się zachować lub jak postąpić w danej sytuacji to najlepszy sposób na uniknięcie wielu kłopotów. Dzieci powinny wyjaśniać rodzicom, co robią w Sieci. Może uda im się dzięki temu przekonać ich do możliwości, które daje Internet. Wiedza na temat tego, co dzieci robią w Internecie, pozwoli rodzicom także lepiej zadbać o bezpieczeństwo swoich pociech.

• **Nieuczciwość – wystrzegaj się!**

Internet jest bogatym źródłem nie tylko wiedzy, ale także konkretnych materiałów. Można tu znaleźć mnóstwo programów, filmów, utworów muzycznych, elektronicznych wersji książek, itp. Należy pamiętać, że przechowywanie na dysku niektórych z tych materiałów bez zapłacenia za nie jest niezgodne z prawem – to po prostu kradzież, za którą grożą surowe kary. Większość rzeczy, za które trzeba płacić (np. oprogramowanie), ma swoje darmowe odpowiedniki – wybór jednego z nich bywa najlepszym rozwiązaniem, kiedy nie stać nas na zakup danej rzeczy.

Trzeba też pamiętać o przestrzeganiu praw autorskich. Wszystkie teksty dostępne w Sieci zostały przez kogoś napisane i nie można dowolnie ich wykorzystywać. Często autor określa, w jaki sposób można korzystać z tego, co napisał – należy przestrzegać jego zaleceń. Jeżeli autor ich nie zamieścił, trzeba spróbować ustalić jego adres e-mail (zazwyczaj podaje się go na początku lub na końcu tekstu) i powiadomić go, że chciałoby się wykorzystać zamieszczone przez niego materiały (określając, co dokładnie zamierzamy z nimi zrobić). Jeśli niemożliwe będzie ustalenie adresu autora, można skontaktować się z administratorem danej strony – on z pewnością będzie mógł nam pomóc.

- **Edukacja – ucz się i ucz rodziców!**

Sieć to niewyczerpane źródło wszelkiego rodzaju wiedzy. Dzieci i młodzież korzystające z Internetu świetnie o tym wiedzą. Ale czy zdają sobie sprawę ze wszystkich jego możliwości? Powinny szukać w Sieci treści zgodnych ze swoimi zainteresowaniami, a na pewno odkryją coś ciekawego.

A czy ich rodzice potrafią korzystać z Sieci? Dzieci mogą im w tym pomóc, zaczynając od najprostszych spraw – założenia im skrzynki e-mail i nauczania ich jak się nią posługiwać.

- **Tabela – używaj!**

Uzależnienie od Internetu to zjawisko, którego skala rośnie wraz z rozwojem Sieci. Internet wciąga i łatwo można zmarnować w nim dużo czasu nie zdając sobie sprawy z jego upływu. Najlepiej zatem zracjonalizować użytkowanie Sieci. W tym celu można sporządzić tabelę do wpisywania planowanych czynności w Internecie wraz z przewidywanym czasem na ich wykonanie. Ta metoda pomoże zachować kontrolę nad Siecią, bo w przeciwnym razie to ona może zapanować nad nami.